

פניני הרמה

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

וכי תמכרו ממכר וגו' אל תונו איש את אחיו. (כה. יד.), נאמרה כאן פרשת אונאה באמצע פרשיות שמייטה ויובל, ואם כי פשט הדברים דמיירי ממוכר בזמן שהיובל נוהג, שהשדות חוזרות לבעליהן, וע"כ שייך צווי שלא יאנה המוכר את הלוקח ולא יקח ממנו דמים רק לפי השנים הנותרות עד היובל. אבל לדינא הרי קיי"ל דאין אונאה לקרקעות, ואם כן עיקר פרשת אונאה לא שייך כאן? ונראה שיש להוסיף בזה הערה, כי ודאי כשאדם אחוז בבולמוס חמדת ממון כבד עליו לשמוע לאזהרה של אונאה ומרמה כידוע, וע"כ דייקא בשמיטה וביובל שממונו הפקר ע"כ מסוגל יותר ללמוד ולשמוע לאזהרה זו, ואז יועיל לו תלמודו גם לאחריו כן.

ומהאי טעמא נחוץ מאוד לבני ישיבות בשעה שעדיין אינם עוסקים בעניני ממונות ואין החמדה בוערת בהם, אז ילמדו ויבררו לעצמם הלכות מו"מ וגזילה ואונאה, עד שיתרגלו לחומר איסוריהם כנבלות וטרפות [כלשון מהר"י מסלנט זי"ע באגרת המוסר], ויעמדו להם הדברים בזמני נסיון שלאחרי זה.

(מתוך ספר בית אב על התורה ח"א)

דבר ה' ברמה

בשמחה רבה אנו מבשרים כי בס"ד עלה בידינו לסדר מאמר נוסף שנוכח לשמוע מעט"ר מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א בימים טרופים אלו, לחזק ולהתחזק לבות עם ישראל באמונה טהורה ובטחון בהשי"ת, ולהבין ההשקפה הנכונה איך לקבל את מצבי הזמן, על פי דרך התורה. המאמר יתקיים בס"ד ביום תמישי דרך מערכת הטלפון המיועד לזה. פרטי נוספים יפורסמו בס"ד במודעה נפרדת

המארגנים

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "שבת לשם"

[מתוך ספר בית אב שיחות]

בזעת אפיך תאכל לחם והוטל עליו עול פרנסה בעסק עוה"ז, וכדאיתא בקידושין (דף פב.) מאי שנא אדם שצריך לעמול לפרנסתו מפני שהרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי.

וכיון שכך היה המכוון ממנו ית"ש בתחילת הבריאה שלא יהיה עסק האדם רק לעבדו ולשמור צויו ית"ש להבין ולהשכיל תורתו, פשוט שלא נשתנה הנהגה זו באמת, והרי כן יהיה גם לעת"ל, וכלשון הרמב"ם בסוף הלכות מלכים שלא יהיה עסק העולם אלא לדעת את ד' בלבד, ע"כ פשוט שגם כיום קיימת הנהגה זו, כמבואר ברמב"ם סוף הלכות שמיטה ויובל ולא שבט לוי לבד אלא כל איש מבאי עולם אשר נדבו רוחו וכו' לעמוד לפני ד' ולעבדו וכו' יהיה ד' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו בעוה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה ללויים ולכהנים ע"כ.

וזכורני בשנים הראשונים אחרי חתונתי שמצב פרנסתי היה דחוק מאד והייתי מתדיין עם עצמי אם כבר לקבל משרה בישיבה אע"פ שחששתי שזה יבטלני מלמודי, ואמר לי מרן החזו"א זצ"ל: "דאגה'ע נישט דעם רבוש"ע דאגות ער וועט נישט דאגה'ען דיינע דאגות!" [אל תדאג דאגותיו של הקב"ה, כי הוא לא ידאג הדאגות המוטלות עליך], והוא כמשנ"ת שכן היא ההנהגה האמיתית בעולם, כי פרנסה היא דאגתו של הקב"ה ודאגתו של אדם הוא לעבדו ולשמור מצוותיו [אלא שההנהגה הלזו היא באתכסיא], אלא רוב העולם אינם בבחינה זו וצריכים לעמול בפרנסת העוה"ז הגשמי למראית עין אם כי הברכה וההצלחה ברכת ד' היא תעשיר.

והוא דאיתא בקהלת (ד. טו.) "ראיתי את כל החיים המהלכים תחת השמש עם הילד השני אשר יעמד תחתיו", המה ב' ההנהגות הגלויה שתחת השמש

ושבתה הארץ שבת לה'. פירש"י כשם שנאמר בשבת בראשית, וברמב"ן האריך בתוספת ביאור ששביעית הוא כיום השבת בסוד מזמור שיר ליום השבת כי הימים רמז לששת ימי בראשית והשנים ירמזון לאשר יהיה בכל ימי העולם וכו' ועל כן החמיר הכתוב בעוון שמיטה מפני שהכופר בו אינו מודה במעשה בראשית ובעולם הבא שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים עיי"ש.

ויובנו הדברים יותר עפ"י דברי מרן (הגרי"ז) זצ"ל בפרשת בראשית ד"ה מזמור שיר ליום השבת, שהקשה מה ענין מזמור זה ליום השבת שאדה"ר אמרו בכניסת שבת כדאיתא בילקוט, ופי' זהו השיר והשבח שנתן אדם הראשון על בריאת העולם שנגמר עם כניסת השבת שאז הושלמה הבריאה ושני ענינים נאמרו בזמור זה השיר על חידוש בריאת שמים וארץ שנגמרה אחרי ששת הימים ונאמר ע"ז מה גדלו מעשיך ד' ונאמר עוד שבח על הנהגתו ית"ש בעולם כמש"כ מה עמקו מחשבותיך הוא שמתחיל אח"כ מפריחת רשעים כמו עשב ומסיים באבודם, ולבסוף הרמת קרן הצדיקים עד יום שכולו שבת, עכתו"ד.

והן הן דברי הרמב"ן הנ"ל כי הימים ירמזו לששת ימי בראשית והשנים ירמזו לאשר יהיה בכל ימי העולם.

כי להבין ענין הנהגת העולם ע"י מצוות שמיטה הוא דבר עמוק ונפלא מאד, הנה אדה"ר הושם בגן עדן לעבדה ולשמרה, ופירש"י זו מ"ע ומל"ת, זה היה תפקידו ועסקו של אדה"ר בג"ע, לעבוד את ד' ואילו דרכיו הגשמיים לא היה לו צורך כלל לעסוק בהם כי הכל היה מוכן לפניו, עולם גשמי ומלואו ניתן לאדם ולא שאדם שיש לו שכל אלקים לבלות זמנו עבורו, כך היה רצונו ית"ש בתחילת הבריאה, ורק ע"י החטא נגזר עליו

והנסתרת, הנה העולם לכאורה מתנהל לפי דרך הטבע והם מקרי העולם בכללות ועם כל זה כל אחד ואחד מתנהג עמו הקב"ה בהשגחה פרטית לפי ובהתאם לתכליתו בעולמו, והוא מה שהניח הרמב"ם בין עקרי האמונה שהקב"ה יודע מעשי בני אדם ומתנהג עמו בדרך שכר ועונש, וכאשר מבואר כל זה ברמב"ן סו"פ בא.

והמתבונן יכול לראות זה כי באמת מקרי העולם לרוב אינם לפי השכל הטבעי והרבה פעמים היפך מזה ממש, כי האדם עושה חשבונות, רבות מחשבות בלב איש ועצת ד' היא תקום מה שלא עלה בדעתו כלל והוא מיעוט המצוי ואולי הוא הרוב פעמים.

לפי מובן העולם והשכל הישר מן הראוי שהפקח יהיה עושר ויצליח במסחרו והבטלן והבער יהיה עני, ועפ"י רוב רואים ההיפך ממש, וכמש"א שלמה לא לחכמים לחם (קהלת ט. יא.), והמחוסר דעת מגיע לעושר, וגם אמר שלמה (שם) לא לקלים המרוץ ולא לגבורים המלחמה, והלא השכל מחייב כי החכם הוא יהיו דבריו נשמעים ומי ילך אחר הכסיל, והרבה פעמים רואים ההיפך כי לחכמת חכמים אין שומע ואחרי כסילים נמשך העם, לפי השכל היה מחויב כי הבריא יאריך ימים והחולה כצל עובר ופעמים רבות אנו רואים כי הגבור בגבורתו מת והחולה מאריך ימים, ואם כי בודאי אנו צריכים לילך אחרי הטבע כי המציאות הטבעית לא מופרכת, ובכל זה אין הדברים מתגלגלים לפי הבנת בני אדם אלא להיפך ממש, וכיצד נהיה כדבר הזה שמצד אחד הנהגת הטבע קיימת בסבותיה ומצד שני וסוף דבר יוצא אחרת, אין זה אלא מפלאי הבורא ית"ש שיש הנהגה בתוך הנהגה ואין האחת נוגעת בחברתה, הוא שנאמר בפסוק הנ"ל ראיתי את החיים המהלכים תחת השמש, היא ההנהגה הטבעית עם הילד השני העומד תחתיו היא ההנהגה הפרטית והפנימית המתקיימת במקומה ומתגלגלת בתוכה.

והוא שאמרו במדרש קהלת על הפסוק הזה, הילד השני הוא יוסף, פי' נער שנמכר לעבד למצרים והושלך לבית הסהר אשר לפי דרך העולם אין

תקוה לו, והוא מבית האסורים יצא למלוך, ושם יש אומרים זה רחבעם, פי' כי אמנם ירבעם היה מולך על עשרה שבטים במלכות ישראל הגדולה אבל לא מתקיים לדורות אלא מלכות בית דוד של רחבעם, דוד מלך ישראל חי וקים.

והוא שאמר שלמה עוד בקהלת (ב. טו.) כמקרה החכם כן מקרה הכסיל אבל גם זה הבל, אם כי כן נדמה ההנהגה הגלויה, אבל באמת אינו כן כי אין זכרון לחכם עם הכסיל לעולם, בחינת הילד השני, ואפשר הוא פי' הפסוק בתהלים (סב. י - יב) "אך הבל בני אדם כזב בני איש במאזנים לעלות המה מהבל יחד", כי מה שבני אדם מתכננים תכניות ושוקלים במאזני השכל לבסוף יתגלה כי הכל הבל יחד, "אל תבטחו בעשק ובגזל אל תהבלו", אל תחשבו שבזה תשיגו אשר אתם מבקשים "חיל כי ינוב אל תשיתו לב", גם אם תראו כי השתדלותכם עושה חיל וינוב פירות אל תשימו לבבכם לכך שכבר עלתה הצלחה, כי "אחת דיבר אלקים שתים זו שמעתי", הנהגה אחת השגחה פרטית היא להקב"ה אלא שלנו נראה כאילו יש שתי הנהגות, אבל באמת "תנו עוז לאלקים ולך ד' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו", הוא הילד השני העומד תחתיו.

ואכן אחת בשבע שנים מתגלית לנו ההנהגה הנסתרת הלזו אשר כלל ישראל שובת מעבודת קרקע, הוא שנת שבת לד', כמבואר בראשונים שיעסקו ישראל בתורה לבד ופרנסתם תהיה נמצאת, וצויתי את ברכתי ולא יחסר להם דבר, היא ההנהגה האמיתית כמו שהיתה קודם החטא, להורות כי באמת הנהגה זו קיימת לעולם אלא היא בנסתרים.

נמצאת מצות שביעית היא הודאה באמונת הבורא ית"ש בבריאת העולם והנהגתו, ועל כן חמור ענשו של העובר על זה כמש"כ ברמב"ן הנ"ל, ובה טמונה האמונה בתיקונו של עולם והוויתו ומציאת הנהגת החיים של העומדים בבית ד' שהנהגתם מצאה מקומה ברמב"ם בסוף הלכות שמיטה ויובל דייקא, וסמכם על מש"כ ד' רועי לא אחסור וכו' ד' מנת חלקי אתה תומך גורלי.

קול רבינו – ימי הספירה [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם"

[מתוך ספר בית אב שיחות – נאמר בשנת תשמ"ט לפ"ק]

ויש לפרש שזה ענינו של הגר שביקש להתגייר ורצה ללמוד כל התורה בעמדו על רגל אחת (שבת דף לא.), והרי לא שוטה ולץ היה הגר הזה, אלא שביקש לדעת יסוד ושורש אחד שהתורה עומדת עליו, והורה לו הלל ואהבת לרעך כמוך, זהו כלל הגדול בתורה ואידך פירושא וכו', והמכוון הוא כמשנ"ת, שצריך שיתרומם האדם על מדותיו הגופניות ולצאת מכבלי מדות האנוכיות להגיע לדרגת ההארה השכלית כמש"כ במהר"ל הנ"ל, ועי"ז יכול לזכות לתורה, ולהשראת השכינה בתוכנו.

ויובן בזה ג"כ מה שאמרו ז"ל (יומא דף ט:): שנחרב הבית מפני שנאת חנם, כי היה אותו הדור נמשך אחר מדות הגופניות גורמי הריב והמחלוקת, וממילא לא יתכן שתשרה שכינה ביניהם ובזה נחרב הבית.

ומה נפלאים בזה דברי הרמב"ם בסוף הלכות מלכים בציוורו מצב עולם התיקון, ושבאותו הזמן לא יהיה לא קנאה ולא תחרות וכו' וכתב דלפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים וכו' ושיגו דעת בוראם.

ומעין זה היא בחינת יובל שהכל שב אל שרשו - ואיש אל משפחתו, ומבואר בהעמק דבר (כה.) שזה גורם האחדות והשלום, כי הוא שנת התרוממות לכלל ישראל שתחילתו יוה"כ והם ימי התרחקות מאנכיות וגשמיות.

ויובן בזה מה שבאמצע פרשת יובל נאמרו פרטי דיני מו"מ שבין אדם לחבירו, איסור אונאה ורבית ואהבת הבריות בפרשת וכו' ימוך אחיך והחזקת בו, וחיוב פדיון מי שמכר עצמו, שכל אלה הם בחינת ואהבת לרעך כמוך. והוא כי

דברנו בגדר ויחן שם ישראל נגד ההר, כאיש אחד בלב אחד, שזה היה תנאי מוקדם למתן תורה, עפמש"כ המהר"ל (דרך חיים על אבות פ"ב מ"ב ועוד) כי מדריגת התורה היא מדריגה שכלית, ואילו העדר אהבת הבריות ושורש כל מחלוקת שלא לש"ש הוא ממדות הגוף, וכל מי שמדות גופניות שולטות עליו אינו שייך למדריגת תורה לשמה ולבחינת ד' יתן חכמה.

ועומקן של הדברים מבוארים בספה"ק תומר דבורה להרמ"ק (פרק א), ששלמות האדם בעבודת ד' תלויה בהנהגתו בבין אדם לחבירו. וספה"ק שערי הקדושה להר"י חיים ויטל ז"ל כולו נוסד על זה, כי לא יתכן השגת רוח"ק למי שלא תיקן את מדותיו, ושם עוד (חלק א שער ב) וז"ל: "והבן זה מאד איך היסודות של קיום המצוות הן ע"י מדות הטובות", והאריך איך ע"י קיום המצוות מתקן את מדותיו. וכן האריך בזה מרן החזו"א זצ"ל בספר אמונה ובטחון (פ"א אות א) ששמירת דיני תורה בכלל, והלכות חושן משפט בפרט, מחייבים התקנת מדותיו של אדם.

והסימן והבירור אם אדם זה הולך במישרים לבלתי להמשך אחר מדות הראשיות שהן הקנאה התאוה והכבוד - כמש"כ הגר"א ז"ל (פירוש לספר יצירה, בסופו) - הוא באהבת השלום והרעות עם בני"א, כי לתאוה יבקש נפרד (משלי יח. א.), ולא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום (עוקצין פ"ג מ"ב), והוא תנאי להארת התורה, כאשר אנו מבקשים בתפלה כי באור פניך נתת לנו תורת חיים ואהבת חסד, וד' עוז לעמו יתן - ואין עוז אלא תורה - ד' יברך את עמו בשלום.

ולהיפך צריך להיות בריב ופירוד מן הרשעים, וכדמצינו אצל אאע"ה שכל זמן שהיה מחובר אל לוט לא שרתה עליו שכינה רק אחר שיפרד לוט מעליו אז נעשה שלום בפמליא של מעלה.

ואכן כבר נאמר על דור עקבתא דמשיחא שיתגבר הריב בין ת"ח, וכדאיתא בשלהי כתובות (דף קיב:) שתהיה קטגוריא בת"ח - ואפשר מחמת ההתחברות והחנופה להרשעים והערב רב - ונאמר "ועוד בה עשריה", ופירשו "בזווי ובזווי דבזווי" [פירש"י שוללים אחר שוללים]. ועלינו להשתדל להיות מן הנשואים מבקשי תורה לאמיתה, באהבת שלום בין ת"ח מבקשי תורה לשמה ולהיות עושים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה, עד יברך ד' את עמו בשלום.

מדת השלום היא מדתם של ת"ח, וכדאיתא בשלהי ברכות (דף סד.) ת"ח מרבים שלום בעולם, כי אי אפשר להיות ת"ח אמיתי אם אינו אוהב שלום, והוא מרומם על מדותיו הפחותות.

ואיתא בסנהדרין (דף טז:): דהלומד תורה לשמה עושה שלום בפמליא של מעלה ופמליא של מטה, ואכן כן הוא הסדר דתחילה עושה שלום בפמליא של מעלה וכדאיתא במשנה אבות (פ"א מ"ב) הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, ואי אפשר להתחיל באמצע המשנה אלא צריך להתחיל מן הרישא "הוי מתלמידיו של אהרן", ורמז לזה מהר"ל בדרך החיים שם דהיינו כמו שאהרן היה מקריב קרבנותיהם של ישראל להחזירם בתשובה ולקרב לבם לאביהם שבשמים ועי"ז שרתה עליו שכינה, ואז יכול להגיע להמדה של אוהב שלום ורודף שלום ומקרבן לתורה.

מזלא טבא

ברכת מזל טוב לידידנו החשוב, הבחור המופלג בתורה ויראת שמים ובמידות טובות, מעמודי התווך דביהמ"ד

ה"ה שמחה בנימין שלעזינגער שליט"א

בן הגאון הרב משה אריה שליט"א ונכדו חביבו של מורינו הגאון הגדול רבי

חיים אליעזר שליט"א

לרגל בואו בקשרי שידוכים בשעטומ"צ

* * *

יה"ר שיזכה לבנות ביתו נאמן לה' ולתורתו, בורא עולם בקנין השלם זה הבנין!

מזלא טבא

ברכת מזל טוב לידידנו החשוב, הרב הגאון המופלג, רודף

צו"ח, מקבל את פני כל אדם בסבר פנים יפות

מוה"ר ר' משה אורי שלעזינגער שליט"א

בן הגאון רבי עמרם שליט"א ראש ישיבת עץ חיים בירושלם תובב"א, בנו

חביבו דמרן רבינו ראש השיבה שליט"א

לרגל הולדת בתו בשעטומ"צ

* * *

יה"ר שיזכה לראות רוב נחת ממנה ומכל יוצ"ח שיחי' מתוך הרחבת הדעת, ולגדלה לתורה

לחופה ולמעשים טובים אמין!

התנצלות

היות וגליון "פניני הרמה" מיועד לבני קהלתינו הק' באה"ק, ובעקבות המצב, לעת עתה בית מדרשנו סגורה, לכן היה בדעתנו שלא להוציא הגליון בשבועות אלו, אך מפני בקשת הרבים ברחבי העולם, להשקות מאות הקוראים בצמא את הדברים, לא יכולנו למנוע לגמרי, ולכן בדעתנו להוציא לאור בס"ד בפרקי זמן מופלגים.

הגליון הבא יצא לאור בס"ד לקראת חג מתן תורתנו הבעל"ט

המערכת